

purgentur. Sed damnatur, quia retinere illos est contra praeceptum in re gravi. Unde sensus illius clausulae *dunc expurgentur*, est: non retineantur, nisi post expurgationem. Vide *Tract. 2. num. 44.* & addo ex S. Leone Papa, apud *S. Thom. 2. 2. q. 11. art. 3.* ad 2. *Inimici crucis Christi omnibus, & verbis nostris insidentur, & syllabis si veram illis, vel tenuem occasione demus.*

E X A M E N . III.
De Innocentio XI. Decreto, & Propositionibus ab eo damnatis.

D E C R E T U M .

Sanctissimus D. N. Innocentius Papa XI. prædictus, S. oviun sibi adest creditur salutis sedulū incumbens; & salubre opus in segregandis noxiis doctrinæ pascuis ab innoxis, à felice record. Alexandru VIII. prædecessore suo inchoatus prosequi volens; plurimas Propositiones, partim ex diversis, vel libris, vel thesibus, seu scriptis excerptas, & partim noviter ad inventas, Theologorum plurium examini, & deinde Eminent. & Reverend. D. D. Cardinalibus contra hereticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus subiect. Quibus Propositionibus sedulū, accuratè sèpius eorundem Eminent. Cardinalium, & Theologorum votis per Sanctoritatem suam auditis, idem SS. D. N. re postea maturè considerata statuit, & decrevit primum sequentes Propositiones, unquamque ipsarum, sicut jacet, ut nimirum tamquam scandalosas, & præsternicias, esse damndandas, & prohibendas, sicut eas damnat, & prohibet. Non intendit tamen Sanctitas Sua hoc Decreto alias Propositiones in ipso non expressas, & Sanctitati Suae quomodolibet, & ex quacumque parte exhibitas, & exhibendas, ultatenus approbat. *Hinc referuntur 65. Propositiones. & concluditur sic decretum: Quicunque autem cuiusvis conditionis, status, & dignitatis illes, vel illarum aliquam, conjunctim, vel divisim defederit, vel eis disputaverit, publicè, aut privatim tractaverit vel prædicaverit, nisi forsitan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem late sententie, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab aliquo quacumque eniam dignitate fulgere, nisi pro tempore existente Romana Ponifice, absolvit.*

Insuper districte, in virtute Sanctæ Obedientie, & sub intermissione Divini Judicii prohibet omnibus Christifidelibus, cuiuscumque conditionis, dignitatis, & status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne predictas opinions, aut aliquam ipsarum ad proximam reducant.

Tandem ut ab injuriosis contentionibus Doctores, seu Scholastici, aut alii quicunque in posterum se abstineant, & ut paci, & charitati consulari, idem SS. in virtute S. Obedientie eis præcipit, ut tam in libris imprimendis, ac manuscriptis, quam in thesibus, disputationibus, ac prædicacionibus caveant ab omnibus censura, & nota, necnon à quibuscumque convitis contra eas Propositiones, quæ adhuc inter Catholicos hinc inde controvertuntur, donec à Sancta Sede recognoscit sint, ac super iudicium præferatur.

Hoc Decretum fuit Roma more solito publicatum anno 1679. die 4. Martii, in Hispania autem editio S. Inquisit. sub pena excommunicationis majoris latæ sententiae (non ipso facta) sed trina canonica præmissa obligante denuntiari eos, qui aliquam, vel aliquas propositions defendenter, prædicaverint, aut ad proximam duxerint, &c. Publicatum fuit die 24. Julii eiusdem anni.

* 2. *Propositio 1. Non est illicitum in Sacramentis confundens sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relata tuiore, nisi id vobet lex, conventione, aut periculum gravis danni incurriendi. Hinc sententia probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis. Damnatio-*

ta. Due in hoc erant opinions, una amplissima, quorum, qui in omni Sacramento hoc licere diceba, alia minus ampla, multorum, illa tria Sacramenta cipientia. Sed omnes his damnas Pontifex, & fini in quolibet Sacramento confundendo; quans non sit lex, conventione, aut periculum danni, illum esse sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, (nempè de his, quæ sunt de substantia & de essentia ejus, ut materia, forma, & de Jure vino requisitus) relata tuiore, quæ non exponit sacramentum frustrationem.

Quia illicitum est, irreverentiam sacramentirrogare, & expomere ex frustratione. Juxta regam D. Thom. 3. p. q. 64. art. 6. Aliquis in agendo ecclæsiat ex hoc, quod operatur non secundum quod ordinat. Unde infero 1. Illicitum esse, & hic damnatur. 1. Baptizare in capillis, digitis, aut alia parte immo corporis, aut cum aqua rosacea, vel ex sale aut aliquo liquore ex herbis expresso, aut juscule ixivio, & hujusmodi. 2. Baptizare hac forma: Ippatatur Petrus a Deo in nomine Patris, &c. vel in nomine Christi, &c. vel in nomine Genitoris, &c. 3. Sacramento Confirmationis ut solo oleo sine balsam. 4. In Sacramento Eucharistie uti avena, vel Hispice centeno almidon, vino congelato, vel aliis huicmodi opinionibus pertinentibus ad substantiam Sacramenti, & solumentum probabilitibus, relatis tuiotionibus.

2. Illicitum esse, & indirectè damnatum, seu in receptione Sacramenti probabilem opinionem inuenit, relata tuiore de valore Sacramenti; qui hac opinio infert datum, & exponit Sacramentum frustrationem. 3. Illicitum graviter esse in eodem numero Sacramenti uti opinione admittendi Sacramentum pœnitentia validum, & informe, (de qua Tr. 13. quia mortale est scienter recipere Sacramentum inimicorum). Non tamen esset illicitum in diverso numero Sacramento (nempè pro confessione subsequenti) ferri iudicium de valore Sacramenti. Tum quia he posset prodessere, ne penitentis cogere iterum peccata confiteri. Tum etiam, quia sic de valore Sacramenti, quod confiterit, non est opinio minus tua ne datum. Tum denique, quia secunda confessio, ea informitas Sacramenti auferit extendendo ad omnia valorem, non exponit Sacramentum frustrationem, cum certum sit validum esse, eo quod tacere peccatum ex opinione certò practicè probabili, perinde est, ac taceat ex ignorantia, aut oblivione invincibili.

* 3. 4. Similiter non est illicitum non contrarie circumstantias intra eamdem speciem agravantes (quando non adest speciale de illis præceptum, reservatio, censura, consuetudo inverterat, vel species, aut specialis injury, quibus per accidens nequeat alter peccatum cognosci) in opinioni dicente, hanc sententiam esse magis ad litteram D. Thom in 4. dist. 16. quast. 3. art. 2. qq. 5. Ut cum S. Antonino, Bonaventura, & aliis tenuerit plurimi inter Scholam D. Thom. & cum Thirso, Cardenas hic; quia haec opinio non est minus sit de valore Sacramenti, quod est certè validum ob bonam fidem, & datum antenationem. Nec exponit Sacramentum frustrationem, de quo est falsa coram Deo; cum confessio sit formaliter integræ, & sufficienti materia, & ratione excusante; illicitum autem hoc esset stando contrariae opinioni, ut supra Tr. 3. Idem hic de opinib[us] serentibus aliquas circumstantias non esse specie distinctas, & sic non deberi confiteri.

* 5. Non esse illicitum sequi opinions omnino certas, quamvis minus tuas; qui damnata loquitur de opinione probabili. Unde sufficit in pœnitentia sola atritio, eti tuus sit contritio; & intentio virtutis, quamvis tuor sit actualis. Inde etiam potest se qui opinio assentens sufficeret confiteri speciem peccatorum; quia praxis communis fidelium, cum persuasione firma de licto, ut in hoc est, facit certitudinem moralem.

Nec obstat ex Tridentino, requiri individuationem

nen peccatorum, quia hoc intelligitur in materia necessaria; nempe in mortalibus, & quando mortaliter fieri potest. Unde moribundus, cui vox, & loqua la deficit, ostendens peccata in genere, vel in specie, nutibus, vel signis, debet absolviri, ut ait Rituale Pauli V. & similiter rusticus, qui nequit aliter explicare peccata. Nec forma pœnitentia requirit determinata in individuo materiam (sicut requirit forma consecrationis propter ly hoc, & sic) quia iuxta communem ex D. Thom. 2. pari, quest. 84. art. 3. ad 5. facit hunc sensum: *Ego tibi Sacramentum abolutionis impendo. Videatur Cardenas hic cap. 6. art. 3. quest. 3.*

6. Non esse illicitum confiteri peccata venialia dolore fornicati aliquorum, vel unius, esti non omnium, & idem die de proprio. Vel cum dolore, & proprio virtuale contento in contritione, vel attritione supernaturali, habitat ex motu universalis, pro quibus detestantur omnia peccata lethalia, propter offendit. Deum summe dilecti, vel ob metum gehennæ. Illicitum autem esset in confiteri, absque ullo dolore, & proprio; vel cum dolore solus virtuale, inclusu in ipsa voluntate confitendi ea peccata.

Ratio 1. p. Quia datur materia sufficiens ad absolutionem, & dolor requisitus a Tridentino; & alias accedens bona fide, propter opinionem practicè probabilem, est certo validum, & fructuosum Sacramentum. Nec est quæsto, aut opinio minus tua de valore Sacramenti. Idem die, cum quis confiterit mortaliter cum dolore eorum, & simul venialis, de quibus non concipit dolorem. Ratio 2. & 3. port. Quia sunt opinions minus tua circa valorem, & materia Sacramenti. Vide Cardenas art. 2. q. 4. & 5.

Nota tamen, sub Innocentio XI. publicatum fuisse Decretum Sacra Congregationis, anno 1679. die 12. Februario; quo mandatus Episcopis, ne permittant venialum confessionem fieri simplici Sacerdoti non approbat, non autem prohiberi approbat, ut absolvat à venialibus; cuius quo jurisdictione ad mortalia esset solum, iuxta opinionem practicè probabilem; quia tunc bona fide pœnitentis absolvetur directè a venialibus, circa que certa est jurisdictione, & a mortalibus indirecte. Ita Cardenas art. 8.

* 7. 8. Non esse illicitum sequi opinions probabiles, de valore Sacramenti, quando urge necessitas, & alter fieri non potest; quia necessitas prevent irreverentiam, que alter fieri Sacramento, vel quia reverentia Sacramenti credit favoris pœnitentis amissæ; & quia tunc non requirit sententia tutor. Vide Tract. 2. Exam. 3. Quid dicendum de opinionibus circa jurisdictionem? vide in isto Tract. Exam. 2. num. 41.

*Et Nota à Tridentino sess. 14. cap. 7. supponi jurisdictionem esse Jure Divino necessariò requisitum, ita ut sine illa nullus Sacerdos possit absolvere, dum ait: *Persuasus semper in Ecclesia Dei fuit, &c. Et licet verum sit Juris Ecclesiastici esse eam conferre, eam ampliare, & restringere, & aliquando ab Ecclesia operantibus bona fide dari; non tamen posse superpleri, ut sine illa absolutio detur cum sit essentialiter, & de Jure Divino requisita. Unde caue in ea loquendum est, & non sunt opinionibus laxandæ habenze. Vide loco citato.**

* 5. *Propositio 2. Probabiliter existimo, Judicem posse judicare justa opinionem, etiam minus probabilem. Damnata: Quia ex D. Thom. 2. 2. q. 60. art. 1. Judicium proprium nominat actum iudicis in quantum Judget est: Judget autem dicunt quasi ius dicens: Ius autem dicitur objectum justitiae; & idem judicium importat secundum propriam nominis impositionem, definitionem, vel determinationem justi, vel iuris. Et art. 2. cum S. Ambrosio: Bonus Judget nihil ex arbitrio suo facit, sed secundum leges, & iura pronuntiat. Unde non secundum opinionem minus probabilem, sed quod probabilis, justus, & legi, ac ratione conformius debet tam Judget secularis, quam Ecclesiasticus, tam in questionibus suis, quam facti*

judicare secundum allegata & probata. Et etiam omnes decisiones interlocutorias, in quibus agitur de prajudicio, & iure paris determinare; quamvis non preparatoria, que non sunt in praepublicum probabile partium.

Nota tamen 11. regulam de Regul. Jur. in 6. Cum sunt partium iura obscura, rea fixandum est potius quam azori. Unde licet opinio, que stat pro reo, secundum se sit minus probabilis; tamen ex hoc principio communi Doctrorum sententia, & possessione innocentie reflexè fit probabilior, & potest, immo debet iuxta illam Judget reo favere; similiter in cibis, cum possit stat pro aliqua parte, pro illa opinionem probabiliorum facit.

* 6. *Propositio 3. Generatum dum probabilitate, siue intrinseca siue extrinseca quantumvis tenet, modo a probabilitate finibus non exatur, confit aliud agimus, semper prudenter agimus. Damnata. Hanc in terminis cum Probabilistis tener Tambrinus in Decal. lib. 1. c. 5. §. 3. n. 3. ut deducat ex illo comuni axiomate probabilis, dum probabilitas agimus, prudenter agimus. Et eam adducit ad probandum hoc esse verum, etiam relata propria probabilis, probabilitori, tutori, communi, & in articulo mortis. Sed jam damnata ea, ut scandalosa, & practicè falsa; omnes illæ opiniones rejicienda, & axioma illud ita amplè sumptum reprobadum sequitur, quia falsum ex falso sequitur. Et ita reprobadum illud S. Aug. lib. 3. contra Academicos, cap. 16. Cum agit quisque, quod ei probabile videtur; nec peccat, nec errat. Contra hoc insurgit S. Doct. sic: Illud est capitale, illud formidolum, illud optimè cuicunque metuendum; quod nefas omne, non solus sine sceleris, sed etiam sine erroris uituperatione committatur.*

* 7. Sed hic labor, hic opus Expositorum in explicantio quid intelligatur in damnata per ly probabilitate quantumvis tenet; dum aliqui cum Lumbier dicunt esse probabilitate finibus, seu quam aliqui pro aliis improbabili vocant. Cardenas vocat eam dubie probabilem; aliis per oppositam probabilis explicant, sed quia sic a probabilitate finibus exiit; alter debet explicari. Unde

Dicendum: ly probabilitate quantumvis tenet intelligi per contrapositionem ad magis probabile. Ita ex addito: Quantumvis tenet, & ex ipso eius Autore ibi num. 1. 3. & 11. eam accipiente pro opinioni, que nütur ratione, vel auctoritate aliquo momenti, quantumvis tenet, etiam alter pars sit probabilior, modo major probabilitas alterius partis non sit, ut de jure probabilitate, circa partem illam oppositam, ut de jure probabilitate, circa partem illam, oppositam, vel donec ab evidenti ratio ne in unam solam partem impellatur intellectus.

Hujusmodi sunt opinions, que nütur ratione, vel auctoritate tenuis momenti, & que fayent libertati contra legem, vel materia lubricæ, & que male auunt apud probatos Autores, ejus probabilitatem non approbantes; & dum in eam conspectu apparent alia fortioris probabilitatis, & inclinantis magis intellectum; sicut sunt multæ ab eo ibi, & à Cardenas hic adductæ, v. g. in Vigiliis Pentecostes, S. Joannis, S. Laurentii non obligare jejunium iure, neque consuetudine: Uvas etiam in magna quantitate non frangere jejunum: In jejunio naturali dari materia parvitate, &c. Damnata igitur Papa illam ampliæ licentiam sequendi quodlibet probabilem, & illud axioma ita amplè sumptum, & desiderat sequi quod probabilis appareat, & conformius rationi, & doctrina Evangelica, ut fuit semper praxis Sacrae Congregationis, & Curia Romana, & cum D. Th. probatum est tr. 2.

Quibus addo cum Thirso fortissimum argumentum veritatis illius sententiae (quod & pro doctrina D. Thom. solet adduci) nempe: quod nullus cum deservit, postquam semel illam amplectus est, & in oppositum abiit; & ex adverso, quotidie videns sententiam benignam probabilitatis deserentes, & hanc amplectentes, inter quos fuerint tres celeberrimi omnes.

nigena eruditione viri. Primus ipse Reverend. Thir-sus Tomum integrum, tempore fundatum in Theologie, pro hac sententia scribens. Secundus Eminent. Car-dinalis Sforza Palavincius proprie ante mortem: & ita fecissent omnes, si hora scriberent mortis, ut ajebat Venerabilis Dominicus Sarriò. Tertius Eminent. Car-dinalis Aguirre, cuius verba in prefatione ad tomos Conciliorum Hispania, postquam contexuit longum catalogum Auctorum, & Episcoporum, qui senten-tiam benignam probabilistarum impugnarent, hæc sunt, & digna ponderatione verba, pag. 6. n. 31.

Ab his præstantibus Episcopis, & Scriptoribus variis instructus, paucis post annis copi dubitare de severitate illa, quam nobis plurimi alii pollicebantur in usu opinionum quarumlibet probabilium, eo usque enim communis ferè sensu, aucto prejudio abduc-tus in Probabilismo, veluti in pulvino mollier quæsc-ebam, & plerumque studium meum (ut ingenue fac-tor) situm erat in examinando potius an aliquid es-set probable, quam in investigando, an esset verum. Cœpi rem matuoris examinare ab anno circiter 1671, usque modo, lec̄tis, ac relectis, ultra praedictos, plurimis auctoribus recentibus, qui hinc, & inde con-troversiam hanc gravissimam profigunt ex instituto. Deprendi vero iugens periculum salutis in sectando, aut consulendo probabilismum, sive usu cujuslibet opinione minus probabilius faveatis libertati in con-cursu alterius probabilioris adharentis præcepto. Idem mihi altè insedit: ubi utraque appetit probabilitatem, è contra, cum possit prestare magorem diligenciam, & pervenire ad certitudinem. Sed ego non video tam claram dispartitatem, si Theologus vis-putat probabiliorum in conspectu minus probabilius quo-modò prudenter in hoc possit permanere, & son adhibere magorem diligentiam, ut a peccato liberetur.

Nota etiam, quod licet in sententia multorum Theologorum, ut præcepto determinato, teneatur infidelis credere, requiratur evidēcia creditibilis, non tamen excusat ab infidelitate non credens, duc-tus opinione minus probabili, quia ignorans talis obligationis vincibilis est, & culpabilis, quod com-mune est reliquo præceptis; nam ut obligat præcep-tum audiendi Missam, per se requiritur certitudo præcepti, & tamen cum ignorantia vincibili omi-nis auditionem Missæ peccaret.

* 9. Propositio 5. An peccat mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audemus. Dammata. Propositio 6. Probabile est, se singulis quidem rigorose quinquenniis per se obligare præceptum charitatis erga Deum. Dammata. Proposi-tio 7. Tunc solum obligat, quando tenetur justificari, & non habemus aliam viam, qua justificari possumus. Dammata.

Ait enim D. Thom. 2. 2. quest. 44. art. 1. Finis autem spiritualis: vita est, ut homo uniatur Deo, quod ut per charitatem, & ad hoc ordinantur sicut ad finem omnia, que pertinent ad vitam spiritualem. Unde dicit Apostolus 1. ad Tim. 1. Finis præcepti est eba-ritas, &c. In quolibet autem genere id, quod est per se, potius est eo, quod est proprius aliud, & ad eum maximum præceptum est de charitate, ut dicitur Matth. 22. & ex S. Anselmo ibi: Ad charitatem referit omne præcep-tum. Idem probat S. Aug. ex illo Psalm. 118. Omnis consummatio (perfectionis nempe) vidi finem, latum mandatum tuum nimis. Unde debemus non solum se-mel in vita ut existimaverunt probabilis Diana, Joann. Sanchez, & Remigius non solum singulis quinquenniis (ut tribuit Azor, & Tamb.) vel cum tenemur justifi-ca-ri, sed frequentius, etiam intra annum eliceret te-nemur actuū charitatis; quia per ilam, ut sicut, & ut impellente, ac movente vincuntur difficultates mediorum, nempe aliorum præceptorum, ser-vantur manda, & acquirunt vita. Unde 1. Petri 4. Mutuam in vobismetipso charitatem continent (id est, non interruptam, ait S. Thom. ibi) habentes; quia charitas (nempe supernaturalis) operit multitudinem peccatorum.

Inde post multa concludit, quod nostra sententia videatur fuisse praxis assida SS. PP. Pontificum, ac Theologorum doctrina, & pietate insignium, & tempore nascentis Ecclesie usque ad finem saeculi pre-ceden-tes. Videatur Thirsius dist. 13. §. 11.

Unde ordinatum in nostra Religione à principio Ordinis in Capitulo Generi, apud montem Pesul. 1625, Ord. 7. Et novissimum Romæ 1666. pro Stud. Ord. 10. Ut Provinciales in visitatione diligenter inquirant, an aliqui docerint opiniones aliquas in moralibus laxiores, & in illis privatione munerum, & officiorum, cum omni rigore procedant. Similequè ordinatum fuit in Societate Jesu, & aliis Religionibus.

* 8. Propositio 4. Ab infidelitate excusat infidelis, non credens, dulcis opinione minus probabili. Dammata. Pro hoc adducit Gonet num. 109. & am-pugnat Thom. Sanchez, Joannem Sanchez, Dianam, Escobar, & alios. Adeo, quod ex D. Thom. quodlib. 8. art. 5. Tunc datur error invincibilis excusans à peccato, quando scilicet procedit ex ignorantia ejus, quod quis scire non potest, vel scire non tenetur; sed talis infidelis scire potest, & teneat ad veritatem, eo quod videt de ea opinionem probabiliorum: Ergo non excusat. Vide Bannez 2. 2. quest. 10. art. 1. dub. 5.

* 10. Propositio 8. Comedere, & libere, uique ad-satiatatem ob solam voluntatem, non est peccatum, mo-do non oblit. voluntatis, quia licet potest appetitus naturalis suis actibus frui. Dammata. Quia ex D. Th. 1. 2. q. 4. art. 2. ad 2. secundum appetitum sensitum, qui est in animalibus, operationes queruntur propter delectationes: sed intellectus apprehendit uni-versalem rationem boni, ad cuius consecutionem sequitur delectatio; unde principalus intentus bonum, quam delectatione: & inde est, quod Divinus in-tellectus, qui est institutor natura, delectationes ap-positus propter operationes: Ergo à creatura rationali non sunt per se expeditib, sed ratione bona honesti, cuius sunt illecebra, & veluti condimentum. Et 2. 2. q. 141. a. 6. cum D. Aug. Temperantia accipit necessitatem hujus vitæ, sicut regulam delectabilium, quibus uitio, ut scilicet tantum eius utatur, quantum necessitas hujus vita regitur. Ergo intemperanta est damnata; ut at. Et ex ipso q. 188. a. 6. Gula proprie consistit circa immoderata delectationem, quo est in cibis, & potibus. Et a. 4. ex S. Greg. Cum in ipsa quantitate sumendi mensura exceeditur. Verum quidem est, quod querere delectationem ad vite sustentationem non est peccatum. Vide Tr. 5. Ex. 3. Tr. 3. Ex. 3.

* 11. Propositio 9. Opus conjugi ob solam voluntatem exercitum omni penitus caret culpa, ac defec-tionali. Dammata. Quia ex D. Th. In Addit. q. 48. art. 2. cum Mag. Triâ sunt bona Matrimonii, scilicet fides, proles, & Sacramentum, ut nempe sibi fidem, & justitiam servent; ut problem intendant fideles, & dei gloriam propagandam; ut charitatem uniti, se & bona indissolubilitate communicent. Unde si alii solim, & non ad dicta bona ordinantur intendatur, culpa ad minus veniali, non caret. Addit ex S. Aug. lib. de Bono conjug. c. 6. Conjugalis concubitus ge-nerandi gratia non habet culpam; concupiscentia vero faciendo, sed tamen cum conuge propter fidem thorii, venialiter habet culpam. Vide Prop. ante-cadentem, & Tr. 16. Ex. 1.

* 12. Propositio 10. Non tenetur proximum diligere actu interno, & formaliter. Dammata. Quia ex D. Th. 2. 2. q. 44. art. 2. & 7. Mandatum est, ex i. Joann. 4. Hoc mandatum habemus à Deo, ut quicunque diligat fratrem suum, scilicet proximum, ait D. Th. Et Matth. 21. Secundum autem similes est hunc: Dilige proximum tuum sicut teipsum, non nisi aquiliter sed similiter sibi, ait D. Th. Unde sicut Deum actu interno, & nosmetipos, & proximum tenemur diligere. Et Op. 61, de dilectione Dei, & proximi art. Præcep-ta primæ necessitatis sunt, sive quibus Dei similitudo non salvatur, quæ a principio naturaliter obligant, & in generali, & in speciali.

Sed dic: Quando obligat, & quando impli-ter hoc præceptum? Dico cum D. Th. q. 28. a. 8. & 9. quod in generali, & in preparatione animi semper, & pro semper obligat, quod homo sit paratus ad diligendum proximum, compatiendum, & succurrendum, quando, ubi, & quomodo tenetur; & nulla iniuritia: quæ preparatio est in omni charitatem habente.

In speciali autem, & quoad actuū dilectionis, signa, & effectus, solum obligat in articulo necessitatibus: nempe cum ad vincendam tentationem odit ne-cessarius est actus dilectionis; vel cum videatur pro-ximus in necessitate corporali, vel spirituali tuo au-xilio, & solatio egere, vel corporali, vel spirituali, & aliquando in anno, ait Illustr. Tapia lib. 3. q. 2. art. 3. Impulet autem, dilectio Dei non excludingo proximum, vel ei succurrendum propter Deum: quia quanto aliquis magis diligit Deum, tanto etiam ma-gis ad proximum dilectionem ostendit, nulla iniuritia impedit; sicut si aliquis diligenter hominem, amore ipsius filios ejus amat, etiam inimicos, ait D. Th. art. 8. Vide Prop. 5. & hic similiter applica. Et Tr. 7. Ex. 5. & seq.

* 13. Propositio III. Præcepto proximum diligendi

satisfacere portum per solos actus exteriores. Damna-ta. Hanc ut deducam ex antecedente habentur Fa-gundez, Gaspar Hurtado, Arriaga, Jo. Sanch. & alii apud Lambier hic; eo quod solus actus exter-nos cognoscit proximus: sed rejiciuntur doctrina precedenti quia tenemus proximum diligere propter Dominum, qui scrutator est cordium.

* 14. Propositio 12. Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui. Et ita vix ali-quis tenetur ad elemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui. Dammata. Quia ex D. Th. 2. 2. q. 31. art. 5. Date elemosynam de superfluo est in præcepto. Et q. 118. art. 4. ad 2. Aliquis tenetur ex debito legali bona sua pauperibus erogare, vel propter periculum necessitatis, vel propter superflua-tem habitum. Unde, ut ait S. Aug. in Ps. 147. Mul-ta superflua habemus, si non nisi necessaria teneamus nam si inania queramus, nihil sufficit. Inde inter-Cajet quod non solum est contra liberalitatem, sed contra iustitiam legalem, & ex suo genere mortale in divitibus non dispergere superfluo pauperibus. Et patet ex S. Greg. hom. 33. in Evang. Et Curia Pas-tor. p. 3. admon. 22. eo quod Christus dixerit: At-tendite, ne justitiam vestram faciatis coram homini-bus, &c. Et Psalmista. Dispergit, dedit pauperibus iustitia ejus: manet in seculum seculi. Unde malo Layman ait, Confessarium non facile debet negare absolutionem divisi, eo quod communes pauperum miseras sublevare monitus recusat; quia semper aliquam causam prefert, nempe nihil habet superfluo. Et similiter rejiciendi sunt Diana, Coninch, Pao-ro, Rodig, apud Filgueira hic, & Vasi, in op. de Eleemosyna, cap. 3. disp. 3. n. 26. & cap. 4. n. 14. Vide Tr. 7. Ex. 6. & seq.

* 15. Propositio 13. Si cum debita moderatione facias, potes ab quo peccato mortali de vita, alterius tristari, & illius mortali gaudere, illam infi-ciebas affectu petere, & desiderare non quidem ex di-splacientia personæ, sed ob aliquod temporale emolumen-tum. Dammata. Propos. 14. Licitum est ab soluto desi-derio copere mortem Patris, non quidem ut malum Patris, sed ut bonum cupientis, quia nimis ei obven-tura est pinguis hereditas. Dammata. Propos. 15. Li-citum est filio gaudere de patricidio parentis a se in christiate perpetrato, propter ingentes divitias in-exceditatem consecutas. Dammata.

Harum primam tenet cum Mend. Moya num. 1. disp. 6. de Char. q. 5. dicens esse solidum veniale. Secundum Pal. t. 1. Tr. 6. q. 4. punct. 1. n. 11. dicans: Probabile, & tutam in præxi. De tercia idem ait Tamb. l. 5. c. 1. §. 3. Sed damnantur omnes, quia ex D. Th. 2. 2. q. 44. art. 2. & 7. art. 3. vele autem, vel impe-rio movere ad malum alterius, secundum se repug-nantem charitati, quia diligimus proximum volentes bo-num ipsius, & ita secundum suum genus est pecca-tum mortale, & tanto gravior, quanto personam, cui male dicimus (vel optamus malum) magis amare, & reverenter tenemur.

Unde optare sibi, vel alteri mortem, quæ est terribilium omnium terribilium, ex affectu ad tempo-ralia, secundum se est mortale, & in filio respectu Patris gravum, & in duplice specie, contra charitatem nempe, & pietatem. Et dicta propositiones sunt scandalosæ; quia in materia luxuria, ubi excecat cupiditas, laqueum parant. Ideo D. Th. q. 41. art. 1. ex illo Pauli ad 1. Tim. 1. dicitur: Finis præcepti est charitas de corde puro, nam cor impurum à Dei dilectione abstrahit, propter passionem inclinan-tem ad terram. Vide Tr. 7. Ex. 7. & Tr. 10. Ex. 3.

Nota ex codice D. Th. in 3. dist. 20. art. 1. ad 4. loquente de bonis temporalibus, ad quæ charitas per accidens attendit, & quæ se in levem possunt impedit, hæc verba: Quia charitas ordinem habet, & plus debet diligere quisque se, quam alium, & propinquos, quam extraneos, & amicos, quam in-imicos, & non communem multorum, quam bonum privatum unius; potest aliquis salva charitate optare ma-

malum temporale alterius; & gaudere si contingit, non in quantum est malum illius, sed in quantum est impedimentum malorum alterius, quem plus tenet diligere, vel communis, aut Ecclesia. Si multiter de malo etiam jus, qui in malum temporale incidit, secundum quod per malum poena impeditur frequenter malum culpa.

Ubi Theologus advertat (ne in damnata cum aliis) quibus deceptus incidat, & scandalum praebat) D. Th. non loqui absurde, materialiter, & specificaveri, sed formalissime, & reduplicative, ut denotant in quantum, & ly secundum quod, ut dicit David in Ps. 118. Iniquus odio tuus, id est, iniquitatem, ut antea expressit. Et alibi: Perfecto odio odorem, non materialiter, & specificative ut proximos, sed formaliter, & reduplicative ut iniquos, & no[n]cenes. Sicut enim aliquis appetit dulce in quantum dulce, vel secundum quod dulce, dulcedinem, non subiectum, vel materiam appetit, vel si subiectum, praeceps in quantum dulce.

Ici magis declarat ibi D. Th. in bonis spiritualibus subjungens: Sed bona gratia mutuo se non impedit, quia spiritualia bona a pluribus possidentur, & ideo quantum ad hoc nullus salva charitate potest malum altere pati, vel de malo gaudere, nisi in quantum in malo culpa, vel de damnationis aliquis reluet Divina justitia, quam plus tenuerit diligere, quam aliquem hominem: sed hoc non est per se de malo gaudere, sed de bono, quod adjunctum est malo. Inde ait item 2. 2. cit. art. 1. quod tunc per accidens erit maledictio, quia principalis intentio dicens non fertur ad malum, sed ad bonum, & sic Iudeus, & Ecclesia (Et Prophetas in Sacra Scriptura) maledixerunt.

* 15. Propositio 16. Fides non censetur cadere sub precepto speciali, & secundum se. Damnata. Propositio 17. Satis est actus fidei semel in vita elicere. Damnata. Vide prop. 1. Alexandri, & 5. 6. & 7. Innocentii, ubi consistat per se obligatio, & multo praeceptum fidei; quia fides est medium simplificiter necessarium ad.

* 16. Propositio 18. Si a potestate publica quis interrogetur, fidem ingenue confiteri, & Deo, & fidei gloriosum, consulti tacer, ut peccaminorum per se non danno. Damnata. Phares opiniones Theologorum distinguuntur inter personam privatam, & publicam interrogantem, circa hoc dantur. Sed omnes regulantur his D. Th. verbis 2. 2. q. 3. art. 2. Sic enim confiteri fidem non semper, neque in qualibet loco est de necessitate salutis, sed in aliquo loco, & tempore, quando scilicet per dimissionem hujus confessionis subtraheretur honor debitus Deo, & etiam utilitas proximis impenienda, puta, si aliquis interrogatus de fide taceret, & ex hoc crederetur, vel quod non habet fidei, vel quod fides non esset vera, vel alii per ejus taciturnitatem averterentur a fide. In hujusmodi enim casibus confessio fidei est de necessitate salutis. Ubi Cajetanus: Si tacendo creditur non Christianus, subtrahit Deus debitum tunc honorem. Unde sive publice, sive private interrogatur, modo dicto, confessio non solus est consilium, sed praeceptum, & taciturnitas per se mortalem paccatum. Vide Tr. 7. Ex. 2.

* 17. Propositio 19. Voluntas non potest efficiere, ut assensus fidei in se ipso sit magis formus, quam mereor potius rationum ad assensum impellentum. Damnata. Propositio 20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem. Damnata. Quia Rom. 10. dicitur: Corde creditur ad justificationem, id est, voluntate moveente, & applicante ad credendum, ut explicat ibi D. Th. Ex Trid. sess. 6. c. 4. Liberè moveantur in Deum credentes vera esse, que, & divinitus revelata, & promissa sunt. Et D. Th. 2. 2. q. 2. a. 10. Cum aliquis, aut tantum haberet voluntatem, aut non haberet voluntatem promptam ad credendum, nisi ratio humana induceretur, sic ratio humana inducta diminuit meritum fidei. Quia

ut dicit art. 1. actus nostri sunt meritorum, in quantum procedentes a libero arbitrio moto a Deo per gratiam: ipsum autem credere, est actus intellectus assentientis veritati Divina ex imperio voluntatis, a Deo motu per gratiam. Et ad 2. art: Quia rationes demonstrativa inducentur ad ea, quia sunt fidei praembula, non tam ad articulos fidei.

Inde sententia Thomistarum contra Durandum, Scotum, & alios, requiri pian motionem voluntatis ad assensum fidei, quia veritates fidei semper manifestantur in se ipsis obscurae, ut dicunt Hebrei, 11. non necessitatis intellectum, qui est potentia necessaria, & solum libera, ut subiacens voluntati, & hinc pender meritum fidei, & certitudine assensus ex Dei autoritate. Alias pia affectio inuidus eset, quod similitudinem sit contra fidem. Et ut damnatus interfut, quod fides non habetur certitudinem, vel solum esse naturalis, quia omnia absurdia in fide sunt. Et ut at Filigreua, secunda propositione heretica, vel saltem erronea in materia fidei, & imprudentissima est. Vide Tr. 7. Ex. 1.

* 18. Propositio 21. Assensus fidei supernaturalis, utilis ad salutem, stat cum notitia sum proabilitate revelationis, immo cum formidina, quo quis timet, ne non sit locus Deus. Damnata. Quia ex D. Th. 2. 2. q. 1. a. 4. non erit fides, sed opinio; ait enim: Cum intellectus assentit altius, non quia sufficienter movetur ab objecto proprio, sed per quamdam electionem voluntarie declinans in unam partem magis, quam in aliam; & si quidem hac sit cum dubitatione, & formidime alterius partis, erit opinio; si autem sit cum certitudine absque tali formidine, erit fides. Et q. 4. a. 8. Fides est certior scientia, & alias virtutibus intellectualibus. 1. Thesal. 2. Quia innititur veritati Divine. Inde docet sententia Thomistarum, mysteria fidei esse evidenter credibilia, juxta illud Psalm. Testimonia tua credibilita fidei sunt nimis. Ex damnata autem sequetur assensum fidei esse formidolosum, quod est erroenum. Vide Tr. 7. Ex. 1.

* 19. Propositio 22. Non nisi fides unitus Dei necessaria videtur necessitate medi, non autem explicita remunerator. Damnata. Quia contra Paulum Hebr. 11. Accedentes ad Deum oportet credere, quia est, & quia inquietibus se Remunerator est. Unde sic unum, ita & aliud necessitate medi est necessarium. Vide D. Th. loc. cit.

* 20. Propositio 23. Fides late diffusa est testimonium creaturarum similiter motivo ad justificationem sufficit. Damnata. Huic occasionem dedit Ripalda de fide, disp. 15. distinguens duplēcē fidem supernaturalē; aliam strātam, nixam veritati Divinae; aliam latam, mixam testimonio creaturarum, v.g. Celi enarrat, &c. Sed hoc non esse fidem supernaturalē, nec sufficientem ad justificationem declarat hic Papa. Et patet ex D. Th. supra cit. Cum non habeat objectum fidei, quod est veritas prima, & Divinum testimonium. Et 2. 2. q. 4. a. 1. ubi explicat definitionem Apostoli: Fides est substantia sperandorum rerum argumentum non opulentum. Quam vide Tr. 7. & patet ex Symbolo Sancti Athanasi: Hec est fides Catholicæ, &c.

* 21. Propositio 24. Vocare Deum in testem mendacii levius, non est tanta irreverentia, propter quam velit, aut possit damnum hominem. Damnata. Quia est peccatum mortale, & quanto levius mendacium, quanto ad aliud, magis auget Divinam irreverentiam, ait D. Th. 2. 2. q. 98. art. 2. cum Deus summa, & maxima veritas adducatur ad confirmandum mendacium. Vide Tr. 10. Ex. 4. & seq.

* 22. Propositio 25. Cum causa licitum est jurare animo jurandi, sive res sit levius, sive gravius. Damnata. Hanc tenuit Tamb. lib. 3. c. 3. §. 2. & probabilem Palus, Moya, & Jo. Sanchez. Sed falsa; Quia ex D. Th. 2. 2. q. 89. a. 7. ad 4. cum S. Isidoros Tulus dupliciter reus fit, quod & nomen Dei in sonum assumit, & proximum dolo capi. Vide Tract. 10. prop. cit.

Deinde quia contra naturam juramenta ex origine, qua introductum ad infallibiliter veritatis, & contra fidem, quoad justificandum homines, & ad finiendum controversias, adducuntur ex Paulo Hebrei. 6. & S. Th. art. 2. Unde si verum jurat eo modo, peccatum veniale erit; si falsum, mortale; si promissionum, non obligat ex vi juramenti, quia invalidum, & materiale, nisi forte scandalum, aut gravida, aut juridice fiat.

* 23. Propositio 26. Si quis, vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte, sive recreations causa, sive quicunque alio fine juret, se non faciat aliud, quod revera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel alio via ab ea, in qua fecit, vel quicunque aliud additum verum, revera non mentitur, nec est perjurus. Damnata. Propositio 27. Causa justi utendi bis amphibilogis est, quoies id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, bōnorum, res familiares tuendas, vel ad quicunque alium virtutis alium, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc expediens, & studiosa. Damnata.

Has in pluribus inveniunt, ut Th. Sanchez lib. 3. in Decal. c. 6. n. 15. Bonacina, Dian, Trull, Palus, & alii gravissimis. Damnata tamen; quia sic ex D. Th. 2. 2. q. 110. art. 1. mentitur; nam contra mentem loquitur, & vox menti loquenter non est conformis, & intentio fallendi: & fit perjurium, ait D. Th. q. 98. art. 1. quod nulla causa est licitum. Nota vero, hic damnari restrictiones mentales, & amphibilogias formales, nempe puræ mentales, & internas, quæ vere sunt mendacia; non vero materiales, & externas, ex verbis, zequivociis, signis, circumstantiis, & figuris rhetoricas, quibus causa justa potest celari, & dissimilari veritas, ut late S. Raymundus in Summa, lib. 1. tit. de Mendacia pluribus exemplis scris demonstrat, de quo latè supra Tr. 10. Ex. 4.

* 24. Oppono: Propositione 24. declaratur, nullam esse justam causam his amphibilogis veritatem occultandam, & contrarium damnatur ut scandalum: ergo & ibi dictum. Si dicas cum Corella, Lumbier, & Torrecilla, quod Propositione 27. damnatur, asserere, esse causam justam utendi bis amphibilogis, nempe puræ internas, de quibus loquitur Propositione 26. antecedens, non vero externis: Insto: ergo Papa in propositione 18. nihil facit, declarat, aut damnat illi verbis: Causa, &c. cum haec causa justa per vos jam extrahat amphibilogiam à linea interna, & mendaci, & eam facta extermam. Unde

Res. 1. Quod justa causa occultandi veritatem non extrahit amphibilogiam abesse mendaci; quandom aliquis eas profert, intelligendo intra se aliquid aliud, quod revera fecit. Et ut ait propositione 26. & hoc est, quod propositione 27. declaratur, & ut mendacium condemnatur, nulla causa est licitum. Quando vero quod eas profert, non intelligendo intra se aliquid aliud ab eo, quod fecit, aut debet intelligere, sed re vera intelligendo, ut res est, & debet juxta aliquem sensum verborum, ex se ipsis, signis, circumstantiis, aut causa, vel saltem intelligendo generaliter id, quod tunc est licitum juxta veritatem, & veram doctrinam Theologorum (præsumti si mulier, aut homo rusticus sit) tunc non est mendacium, nec perjurium, nec illicium cum causa, nec damnatum.

Res. 2. Hic damnari etiam generalem, & inordinatum usum restrictionum, & amphibilogiarum, etiam materialium, & externarum. Tum quia non indirest, & prout cuilibet videtur, sed ut medicina ei utendum est. Tum etiam quia sine ulla causa eiis illicium est; non quia mendacia sint, sed quia sunt contra præceptum affirmativum manifestandi veritatem, quando non est causa justa occultandi, & contra ipsam veritatem & Christum Dominum, Matth. 5. præcipientem: Sit sermo vester, est, est, est, non, non. Vide D. Th. ibi & loc. cit.

* 25. Propositio 28. Qui mediante commendatione, vel munere ad Magistratum, vel officium publicum promovet est, poterit cum restrictione mentali praetare juramentum, quod a mandato Regis à similibus solet exigī, non habito respectu ad intentionem existentis, quia non tantum fateri crimen occulatum. Damnata. 1. Quia est mendacium, ut ante diximus. 2. Quia ex dolo jurantis, contra sanum intellectum interrogantis fit, quod illicium est ex D. Thom. 2. 2. q. 89. art. 7. ad 4. ut Tract. 10. Exam. 4. dictum est. 3. Quia obligatio est fatendi crimen occulatum, quando Judex (ut hic) veritatem, secundum formam Juris, exigit, ait D. Th. q. 69. art. 1. Vide Tr. 9. Ex. 5.

* 26. Propositio 29. Urgens metus gravis est causa justa. Sacramentorum administrationem simulandi. Damnata. Quia ex D. Th. 2. 2. q. 111. art. 1. non refert, utrum aliqui mentiantur verbo, vel quicunque alio facto, ut supra dictum est. Unde cum omne mendacium sit peccatum, ut supra dictum est, consequens est etiam, quod omnis simulatio est etiam peccatum. Ac per consequens grave, in administratione Sacramenti: quod non excusat metus gravis. Unde tam simulatio formalis (nempe ex intentione fallendi saltem virtuali) quam materials (nempe cum præter intentionem administranti decipiuntur fideles) in hoc est illicita, sicut reverentia externa exhibita, idolo esse sacrilegium, ob gravem irreverentiam Sacramenti, ut patet ex D. Th. 2. 2. q. 99. art. 3. Et quo infero,

1. Ministerio, & communicare simulatè hostiam non consecratam, pro consecrata, illicium est, evanit ad evitandum scandalum, vel gravem metum. Unde Innocentius III. in cap. de Homine, de Celebrat. Miss. respondet sic Presbytero, qui ne in mortali communiere, ita similitate celebravit ad vitandum scandulum: Cum falsa sint abicienda remedia, quæ reverentia sunt periculis graviora, licet is, qui pro sui crimini conscientia reputat se indignum, peccat graviter, si se ingenerat irreverenter ad illud; gravibus tamen videatur offendere (nota verba) qui sic fraudulenter illud presumperit simulare; cum ille in solidum misericordie Dei manum incidat; iste vero non solum Deo, cui non reveret illudere, sed populo, quem decipit, se astringat. Ex quibus infero,

2. Si ministrantur peccatori, etiam consentienti, peccare lethaler, quia Deo illudit, Sacramentum despici, & populum decipit. 3. Gravissime peccare sic similitate communicant, quam indignem sumunt, ob idem 4. Contra Jo. Sanch. etiam peccare, & subiacere huic damnationi, qui metu gravi inductus ab heretico, ut omnem panem in platea venditioni expositum consecraret, verba consecrationis non intentione proferret; quia in hoc sat simulatio Sacramenti. Si vero talis Sacerdos non proferret verba consecrationis, sed alia (v.g. Orationem Dominicam) simulatione formaliter peccaret, sicut qui diceret, iste panis jam est consecratus; non vero si est simulatio materialis, non intendendo, sed permitendo deceptionem; quia hoc non est simulare administrationem Sacramenti, cum non sint verba à Christo ad consecrandum instituta.

Idem dic ob eamdem rationem, de eo, qui super peccatores indisponit, non verba absolutio, & prout oratione dicit, in das benedictionem, ad evitandum scandalum, & sigillum servandum, & ipsum peccatores (de hoc admonitum) corrigendum, ut est commune cum D. Thom. in 4. dist. 21. q. 3. art. 1. & 2. 5. Qui simulatè accedit ad confessionem animo sollicitandi ad malum, vel injuriandi Confessorem, vel animo trahandi aliquod negotium, simulatione formaliter, & intentione decipiendi, ut circumstantes putent, illam Sacramentaliter confiteri, res est mendacii, & gravis irreverentia Sacramenti, ut patet ex supra dictis D. Th. verbis, virtualiter subiacet huic damnationi. Si vero solum materiali simulatione, nempe ad tractandum pium, vel indifferens negotium, non intentione decipiendi, sed solatium recipiendi, non peccat, nec subiacet damnationi; quia

Deinde quia contra naturam juramenta ex origine, qua introductum ad infallibiliter veritatis, & contra fidem, quoad justificandum homines, & ad finiendum controversias, adducuntur ex Paulo Hebrei. 6. & S. Th. art. 2. Unde si verum jurat eo modo, peccatum veniale erit; si falsum, mortale; si promissionum, non obligat ex vi juramenti, quia invalidum, & materiale, nisi forte scandalum, aut gravida, aut juridice fiat.

ex communi, ac frequenti usu illa actio; & signum externum non est determinata ad significandam confessionem, aut Sacramenti administrationem. Vide Cardenas hic.

6. Qui ab metum gravem injusè illatum simularet Matrimonium in ratione sacramenti, volens Matrimonium sine intentione Sacramenti, peccare letaliter, & subiaceret damnationi, ob dicta, & irreverentiam Sacramenti. Non vero simulans in eo castu contradicunt, & consenserunt materiali simulatione, quia tunc non est materia, neque forma Sacramenti; sed irritus contractus, & a jure nullis. Si vero metus sit iustè illatus (in foto externo) & habet occulatum impedimentum, idem dicendum iuxta antea dicta de amphibologia. Si non habet impedimentum, nec rationem excusantem à mendacio, peccat mentiendo; sed non subiaceret damnationi, ob datum rationem.

* 27. Prop. 20. *Fas enim viro bonorum occidere invasorem, qui nuntiatur calamitatem inferre, si alterus dignominatio vitari nequit; idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fustis percutiat. & post impingatum alapam, vel iustum fustis fugat.* Damnata. Vide dicta D. Th. prop. 17. & 18. Alexandri, & improbabiles practice, atque hic damnatae erunt opiniones adductae, hic a Lumbar, de Moniali, quo ob honorem communiamis servandum, medicamine vult emittere fecum inanimatum, & de virginitate a domino succubo, & incubo violenter imprægnata, idem attente.

Et tota propositio damnatur; quia contra ius certum quod habet homo ad vitam propriam, non valet ius incertum, dubium, vel probabile ita defendendi. Vide Tr. 9. Ex. 2.

* 28. Prop. 31. *Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.* Damata. Hinc Molina, Bonacina, Regin & alii apud Dian. p. 5. 15. 4. res. 18. tenent probabilem, sed practice improbabilem declarat Harpa; quia vix levioris momenti (nempe unius aurei, quod Hispanice viginti regalibus plus minusve aquaevalit) non licet tam magna vel occisionis repellere, unde non est moderari inculpata tutela. Ipsaque ratio naturali dicta absurdum esse occidere hominem propter modicun-

Sed pro quanto valore conservando, aut defendendo posset quis uti occisione defensiva? Iudicio prudentis censendum docent communiter DD. Cardenias hic tripliciter distinguunt valorem: nempe *parvum*, v. g. centum argenteos vulgo die libras; *magnum*, v. g. quadrangulos; *mediocrem*, v. g. infra quadrangulos, & ait valorem magnum reputandum esse talem absolute, parvum vero, & mediocrem reputandum esse sufficientem pro defensione occisa-
na non absolue, sed respective, scilicet attenta necessitate, quia dominus indiget illa pro sustentatione, & conservatione status sui, & suorum; quia
Eadem proutdam Bonacora, 1114, & ali apud Dian-
*o, 12. Tr. 17, res. 29, putant, damnat paup. quia contra iustitiam, charitatem, & humanam societatem, unde manifestum est, quod omne furium est peccatum, ait D. Th. 2, q. 96, art. 5. Inde DD. Lovanienses hanc propositionem S. Innoc. proponentes ait: *Furari in nullo caso permisum est, quia intrinsecus malum.* Nec in gravi necessitate licet a divite necessaria subripere, quia ius ejus leditur; ait enim D. Th. art. 7. Sed quia multi sunt necessitatis patientes, & non potest ex eadem re omnibus subveniri, committitur arbitrio unicuique dispenso propriarum rerum, ut ex eis subveniant necessitatibus patientibus.*

* 29. Prop. 32. *Non solum licitum est defendere defensione occisiva, que aucti possidemus, sed etiam ad quae ius inchoatum habemus, & que nos possessores speramus.* Damata. Prop. 33. *Licitum est tam bere-
necessitate pati.*
Idem dicendum de Principibus, & eorum Minis-
tris, indebet exortacionibus per violentiam ad-
missi; quia ex D. Thom. art. 8. ad 3. *Rapina est,*
sicut & latrocinium. Unde dicit Aug. in 4. de Civ.
Dei: *Remota justitia quia sunt Regna, nisi mag-
naria latrocinia quia, & latrocinia quia sunt nisi par-
va Regna?*

di, quād legatario contra injūstę patientem, ne vel
beredatius adētario, vel legata suborunt, se taliter
defendere, sicut & ius habent in cathedralē, vel pre-
tendam contra eorum possessionem injūstę impeditum;
Damnata. Has P. Amico tribuit Figueira. Sed non
solus est dōrīta falsa, sed etiam toti Reipublice,
& generi humano perniciosa; at Academia Lovan-
iensis, quo pr̄ harū, & aliarum damnatione sup-
plicavit Innocentium XI. earumque faſitas pater ex-
dictis prop. 30. & locis ibi cit.

* 30. Prop. 34. Licet procurare abortum ante emascationem fetus, ne puerilla depravata gravida occidatur, qui infirmorum. Damna, Hanc probabilitatem dicunt Trulli, Leander, & ali apud Filigeraim. Sed falsa, & scandalosa est; quia apud D. Th. in 4. dist. 31. exposito textu, *Hoc peccatum (abortionis) grave, & inter maleficia computandum, & contra naturam, & quicquam bestie fetus expectant.* Unde nulla ex dictis causa potest coherestari.

Tum etiam, quia licet in ipso (etiam violento, & a domino) congressus, semen sit aggressor, violentus castitatis & ideo honoris, non tam postquam conversione est in fecum. *Tum denique*, quia tunc jam non est tempus defensionis violate castitatis, & ob eam honoris in sua radice, cum ad perpetuum non sit potentia. Unde abortus dictus est peccatum gravissimum pollutione, quia propinquis naturae semen expellitur geminum, & eleboratum. *Inde improbabiles* practicæ, atque hic damnatae erunt opinione adductæ hinc à Lumbier, de Monial, que ob honorem communis servandæ, medicamine vult emittere fecum inanimatum, & de virginitate a domino succubo, & incubo violenter imprægnata, idem tentantem.

* 31. Prop. 35. *Videtur probabile omnem futurum, quandum in utero est, carere anima rationali, & tunc primum incipere carnem habere, cum paritur, ac consequenter dicendum erit in malo abortu homicidium committi.* Damnat. *Hoc fuit opinio, seu potius delirium cuiusdam Medici Poloni (ut aiunt Hoces hic) contra Sacram Scripturam, Theologiam, & Philosophiam, ut dictum est Tract. 9, Masculus de quadragesima, Remina octagesima animatur. Adeo ex D. Th. in 3. dist. 3. q. 5. a. 2. in corp. hac: Sed in completione corporis masculi videtur Augustinus superaddere sex dies, qui sic disinguuntur secundum eum in Epistola ad Hero. Semen primis sex diebus habet quasi lacrimis similitudinem, novem diebus vertitur in sanguinem, deinde duodecim diebus solidatur, & cedentem diebus formatur usque ad perfecta membrorum linea menta, & hinc jam religio tempore usque ad tempus magnitudine augere: Unde versus:*

*Sex in lacte dies, ter sunt in sanguine terni:
Bisseni carnem. ter seni membra figurant.*

* 32. Prop. 36. *Permissum est furari, non solum in*

extrema necessitate , sed etiam in gravi . Damnata . Quam probabilem Bonacina , Trull . & alii apud Dian . p. 12 . Tr. 17 . res. 29 . putant , damnat Papa ; quia contra iustitiam , charitatem , & humanam societatem , unde manifestum est , quod omne furtum est peccatum . sit D. Th. 2 . 2 . 66 . art. 5 . In Iudeo DD.

peccatum, aut D. Th. 2. 2. q. 66. art. 5. Inde DD. Lovanienses hanc propositionem S. Innoc. proponentes ajunt: *Furari in nulo casu permisum est, quia intrinseca malum. Nec in gravi necessitate licet a divite necessaria subripere, quia jus eius leudit;* *aut enim D. Th. art. 7.* Sed quia multi sunt necessitatem patientes, & non potest ex eadem regi omnibus subveniri, committitur arbitrio. unicuiqueque dispensatio propriarum rerum, ut ex eis subveniant necessitatem patientibus.

Idem dicendum de Principibus, & eorum Ministris, indebet exhortoribus per violentiam subducere quia ex D. Thom. art. 8. ad 3. *Rosina est, sicut & latrocinium*. Unde dicit Aug. in 4. de Civ. Dei: *Remota justitia quid sunt Regna, nisi magna latrocinia quia, & latrocinia quid sunt nisi parva Regna?*

In gravissima tamen, & extrema (seu quasi) necessitate ea suriperere non est furium: Ait enim D. Th. art. 5. Si tamen adeo sit evidens, & urgens, necessitatibus rebus occurrentibus esse subvenientum, putari cum imminent periculum, & aliter subveniri non potest, tunc licet potest aliquis exibus alienis sua necessitatibus subvenire, sive manifeste, sive occulte subvenire, nec hoc propter habet rationes furti, vel rapinae. Et ad 3. ait: In casu similius necessitatis etiam potest aliquis occulere rem alienam acci-
pe.

perire, ut subveniat proximo sic indigenti. Unde Res-publica, vel eius nomine Magistratus, in extremis, & in magna necessitate Reipublice potest superflua divitiae asserere, & necessitatibus subvenire. Inimico divitiae tenetum etiam ad hoc de his, quae ad decentiam sui status pertinent, ut cum D. Thomi, q. 2. arts. 7. Cajen, ibi Tapia, & alii tenet hic Car-

* 33. *Propositio 37. Famuli, & famulae domesticae possunt occidere heris suis subripare ad compensandum operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.* Damnum: *Quia ex D. Th. q. 66. art. 5. ad 3. etiam detentum, qui futurum accipit rem suam apud alium in iustis detentem, peccat contra communem iustitiam, & contra iustitiam iuris, iuris ordinationis, iuris iustitiae.*

Si enim debitum non est liquidum, & certum,
addit. Ex d. Thom. op. 73 de Osiris, cap. 8.
Aniqui hostis supersemata humana natura zizania
cupiditatis, &avaricia usus vitium-produxit, non
tantum in mutuis, que luce. Divine veritatis in Sa-

¹⁷ Si enim debitum non est inquitum, & certum,
ne requiratur ad compensationem. (^{et dictum est.} Tr. 8. Ex. 6.) tenebuntur illi ad restitucionem, quia contra ius certum, & possessionem domini non valeat ius existimationis illorum, aut probabile, & multo minus ob rationes dubias. Hoc autem intelligimus non solam de fratre famulis, sed & de omnibus qui pro munere sibi commisso salario accipiunt; nam propositio dama nata generanter loquitur, ut bene nominat hic Cardenas.

Nota tamen, quod si fuerit evidens iniustitia (non quando probabilis) legi, aut consuetudine, poterunt dicti, & dicta non ex proprio iudicio, sed ex Confessarii docti (non medicioris), prudenter, ac prius consilio, sibi compensare, ut aucti hie meliores Interrogantes.

pres, quibus addo cum Cajet. loco. D. Thom. cit.
In casu, quo non potest via iudicis ob dictum pre-
bationum, aut propter maius damnum amicitiae, pa-
cis, vel rerum, aut hujusmodi, sum, vel sibi de-
bitum recuperare, & quod non sit scandalum, pe-
riculum, & offensa aliquis. Sed ut cum Villal. ait
Lumbier, non facile credendum est in hoc famulis
distributibus, salarium non pervenire ad ultimum pre-
mium; cum multoties, ut merces ultronae, minus
valeant. Sicut ex contra.

* 34. *Propositio 38. Non tenetur quis sub pena peccata mortali restituere quod ablatum est per paucam mortali, quantumcumque sit magna summa totalis.* Damnata. Vide dicta Tract. 9. Exam. 3. & D. Th. art. ad 3. Quoniam in minimis potest esse peccatum mortale furit. In hoc enim caso peccatum est mortale cum obligacione gravi restituendi ob injuritiam gravem, nisi est zizaniana.

* 37. *Prop. 41. Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullus sit qui non majoris fuerit pecunia presentem, quam futurum, potest creditus ultra sortem a mutuariis exigere.* Et in tribuo usura excusori. Damnata. *Hanc Carmelum b. Theol. intent. disp. 34 num. 799. & Theol. fundat. 6o numeranda.*

obligatione gravi residuum, & talem damnificationem resultantem, & colescentem ex pluribus obligationibus parvis, ad magnam pertinenteum. Et hoc verum est, etiam immorari precedentium levium furorum ultimo fureus, ad vertens summam totaliter, & magnam quantitatem iam esse ablatam, quia tunc revera res ablatam, & damnatum illatum: magnum est, & obnoxium restituendum, sicut diximus in Canonis n. 25. Hoc etiam est ab uno, vel a pluribus furentur: qui alterum magnum sequitur 1792, aut esse evidenter, & pro i. plures sed non dubium, adiutat. Sed D. Thom. ibidem q. 67. art. 7. Non a dubio temporis sub prelio cadat. Et op. 73. de Usurario c. 8. Quia illud sorti accidit sine iusto titulo, quod ipse factum suum per fraudem, scilicet vendendo temerarius, quod Dei est, & datum communione omnibus. Et in Canonis dicitur turpe incaecare. 14. quest. 1. Si quis, &c. cap. Quicunque ratione tempore

inconveniens contra bonum publicum, & indemnitatem singulorum; semper enim accipitur invitio domino. Iu. Cardenas cum Thoma Sanchez, & Hugo contra Verdunium, Bauni, Diana, & Sa. Et proposito damata est universaliter contra omnes istos.

35. Propositio. 39. Qui alium moriet, aut inducit ad infundrandam gravem damnum tertio, non tangentur.

36. Propositio. 40. Qui alium mordet, & inducit ad infundrandam grave

*ad restitutio*n* istius dann*ii* illat*i*, Damnata. Quia contra D. Paulum, Thomam, & communem versum Jus*to*, consilium, &c. Vide Tr. 8, Exam. 6. Sed adverte solerti iudicio (ne cum aliquibus deciparis) verba illa D. Thom. quæst. 62. art. 7. In aliis autem casibus, enumeratis non semper obligatur aliquis ad restituendam; non enim semper consilium, vel adulatio, vel aliquid hujusmodi est; efficax causa rapina. Unde non solum tenetor consiliorum, aut palpo, id est, adulator ad restitutio*n*, quando probabilitas astimari potest, quod ex hujusmodi causa fuerit in ergo non potest ex mali accipi ultra sorores.*

*Propositio 42. Ustra non est, dum ultra tem*plum* exhibitor; tamquam ex benevolentia, & gratitudine debitur, sed solam sit exigatur, tamquam iustitia debitur. Damnata. Quia contra Divisorum Ch. vi. præceptum Luc. 6. Date mutuum; nisi vindicantes. Ubi licet date sit consilium, tamen nibil spectante est præceptum ex D. Thom. 2. 2. q. 78. 1. ad 4. & quæst. 133 de Malo; art. 2; ad 5; q. 78. gratitudo affectus; non efficius; cordis non operari; non lucrum; sed gratitudinis signum sperari potest. Quia videlicet enim negotio astimabile ultra sorores sunt.*

obligationem Ecclesie consuetudo declarat. Ideo citra scandalum, & contemptum ejus fractio est mortale peccatum.

Inde rejicienda est opinio Tamb. in Dec. lib. 3. c. 3. §. 8. num. 12. dicentis: Leges Ecclesiasticas non multum frequenter sub mortali obligare. Et Caramuelis Theo. reg. d. 102. dicentis: Quinque Ecclesiae praecepta sub pena, & non culpa obligare. Favent enim damnatae. Vide Tract. 10. Ex. 4. & Prop. 23. Alex.

* 47. *Propositio 53. Satisfacit praecepto Ecclesiae de audiendo Sacro, qui duas ejus partes, immo auatur, simus a diversi celebrantibus audiri. Damnata. Vide D. Thom. op. 66. de Expositi. Missa. B. 3. p. q. 83. art. 4. & 5. Ubi partes successivas Missa, & eam profundas causas, rationes, & mysteria explicat. In quibus patet, quod Missa est totum essentialiter, & integraliter successivum; unde ejus partes non possunt simul compleri, nec diversi sic praeceptum audiendi de integrum Missam impleri. Vid: Tr. 10. Ex. 5.*

Ex quibus manet solutum, quod ex Bonacina, Diana, & aliis adduci solet, nempe licitum est audiire simul duas Missas in Altaris conjunctis, etiam si una obliget ex praecepto, & alia ex voto: ergo duas partes, quia sicut etiam habet totum ad totum, ita par ad partem. Permissu enim antecedenter, quando ex devotione, & distinguo consequente prob. Ita pars unius totius, ad partem alterius, conc. ad partem ejusdem, mego. Et patet equivocatio in motu Solis unius horae, coexistens motu horologii, non coexistente parte, tamen mouit horam.

* 48. *Propositio 54. Qui non potest recitare Matutinum, & Laudes, potest autem reliquias Horas, ad nihil tenetur quia major pars trahit ad minorum. Damnata. Hec fidei communis erat apud Palam, & Salm. Tr. 16. de Flor. Can. cap. 5. punct. 6. §. 2. Th. Hurtado media via tenuit: Beneficiatos, qui ex justitia tenentur restituere fructus singulis Horis correspondentes, teneri; non vero Regulares, qui ex virtute Religiosis. Sed quia damnata universaliter loquitur, & Papa cuius est condere legem, ita eam declarat, de omnibus dicendum est, teneri ad partem, quam possunt. Tum quia D. Thom. quodl. 5. art. 28. dicens, materiam hujus praecepti esse dividuum in Matutinis dicendis, vel quibuscumque Horis Canonicas, at; quod quis propter necessitatem licitum & honestarium occupationum potest de sero dicere Matutinum, & in aliis Horis Canonicas tempus præveniente; non tamquam absque peccato, si voluntati valet: Ergo materia præcepti divisibiliter obligat, & suo tempore. Et quodl. 3. art. 29. ait: Et, qui omisit Officium, non esse injundendum, quod idem repetat; quia esset absurdum incongruens temporis. Sed quod repeat aliquid ad Divinas laudes pertinet, puta: dicat septem Psalmos, vel unum Psalterium, vel aliquid amplius secundum quantitatem delicti: Ergo hoc præceptum secundum quantitatem, qua possit, debet impleri; sicut qui debet septem aureos, sive ex justitia, sive ex voto, & Religione, & non potest omnes solvere, tenetur ad partem, quam potest, quia materia est divisibilis; sed ut individuat.*

Verum quidem est, quod infirmi non sunt in hoc scrupulis gravandi. Tum qua excusatio illorum ex se indefinita aquivoca universalis. Tum etiam, quia in dubio periculi documenti, & anxietates conscientiae inducent præceptum pie Maris Ecclesiae non obligat, & cum Suarez, Th. Hurt. & Sanchez, ait hic Cardenas.

Probabilis tamen idem iudicat, eos, qui ob aliud impedimentum non possunt recitare totum Matutinum, sed unum Nocturnum, vel Landes, & in die Ferme Psalmos, vel maiorem partem unius horae formam habentem, teneri graviter; & minorum, leviter; quia in materia dividua lata Dei præcepta in parte extar; & in dubiis ex varietate opinionum, opinio favorabilior Religioni, & cultui Divino est probabilior. Iud: in multis, monachis, & canonicis, &c.

disponitur aliqua dispositione, quæ sit supra naturam. Et q. 28. de Verit. art. 8. Et 3. p. q. 7. art. 13. ad 2. Et 63. art. 4. ad 1. Ecalibi frequenter docet cum Philosopho, quod dispositio proxima ad formam est ejusdem ordinis cum forma; sicut calor, qui fit dispositio ad formam ignis, est effectus producens à forma ignis praexistentis; unde cum grata sit ordinis supernaturalis, etiam attrito in Sacramento ad eam disponens debet esse supernaturalis. Et patet ex Trid. sess. 10. c. 4. vocans eam donum DEI, & Spiritus Sancti impussum.

Nec obstat in plurim sententia, Sacramento esse causam moralem gratiae, & sic posse in diverso ordine esse. In sententia enim D. Th. sunt cause instrumentales physicae. Deinde, quia attrito non est causa, sed dispositio, sic debet esse in eodem ordine. Unde non sufficit naturalis, quia ex motu naturali, & malo ad hominibus inferndi oritur, sed requirit supernaturalis, nempe quia per fidem ex apprehensione mali imminentis secundum Divinum Iudicium procedit. Ita D. Th. 2. 2. q. 7. art. 1.

Adverte, quod si Propositio damnata loquatur de sufficientia ad justificationem extra Sacramentum, est heres Pelagiana, & Massilieniana, dicentium hominem per sua natura posse ad justificationem disponi. Si loquatur de Sacramento valido, & informi, licet probabilitate sit non essa damnata, probabilitus eiusdem ad illud non esse sufficientem ob verba Concilii, & D. Thom. dicta. Et quando D. Th. in 4. dist. 17. q. 3. art. 4. admittit illud Sacramentum, validum, & informe: intelligitur de supernaturali attractione: ut dictum est Tr. 13. Exam. 6.

* 52. *Propositio 58. Non tenetur Confessorio interroganti fateri peccati aliquis consuetudinem. Damnata. Hanc ex professo tenuit Joan. Sanchez disp. 9. à n. 6. assertens, posse etiam requicipatione negari. Alii absolute dixerunt, consuetudinem esse semper confitendum. At illud nonnulli ad illud admitti, quando confessio est, quid homo omnia peccata confiteatur, quia in memoria habet, quod si non facit, non est confessio, sed confessionis similitudo. Inde, & ex Trid. sess. 14. c. 5. colligunt Theologi præceptum divinum de integritate materiali confessionis, obligare, dum non est impossibile physice, vel moraliter impleri, & omnes casus, in quibus Theologi dicunt posse dimidiari confessionem, ad alias impossibilitates reducent. De quo Tr. 13. Exam. 6. n. 4. Cum autem ratione magni concordia non sit tali impossibilitas in illis diebus, & alias nulla detur obligatio tunc confitendi, etiam ex charitate, nec urgens vita periculus; non potest dimidiari confessio. Oppono: Præceptum Divinum de integritate non obligat contra præceptum charitatis. Resp. Supponis falsum tunc dari in eo charitatis præceptum.*

* 54. *Propositio 60. Penitenti babeti conservandis ne peccandi contra Legem DEI, nature, aut Ecclesie, eti emendationis spes nulla appareat, nec eri neganda, nec diffendenda absoluio; dummodo ore profera te dolere, & proponere emendationem. Damnata. Observ. 1. dicta hic num. 52. Observ. 2. ne cum pluribus confundat consuetudinem, cum occasione proxima; quia licet plerumque coincident, tamen distinguuntur in eo, quod illa ab intrinseco, hec ab extirisco proveniat. Et ex hac, & sequenti propositione distinctio patet. Contra damnatum sunt verba D. Thom. supra num. 60. Et Trid. sess. 14. c. 8. de confessario, dicentis: Medientur quoque peccatorum reliqui. Et Lateranensis in cap. Omnes utriusque sexus, dicentis: Sacerdos autem sit discretus, & cautus, ut more periti medici superindat vinum, & oleum vulneribus sacciati. Prudenter intelligat, quale debet ei præbere consilium, hijsmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad salvandum agrotum.*

Verba sunt valde ponderanda, cum quibus magna prudenter, & discrectione, in hoc procedendum, non statim absolutio negetur; nam plurimi ex hoc in pejus, & desperatione abeunt; non statim indiscernibilem absolvuntur, & occasio perseverandi in peccato ex consuetudine. Nam multoties remedia negantur, aut dilata absolutoria mala consuetudo amputatur, & conscientia medetur. Unde debet Medicus spirituallis adverte, ubi solent esse peccati consuetudines: nempe in Juventutem, fractionibus festivitatibus, dehonoratione Parentum, inimicitiis, impudicitis, furitis, mendacibus, murmuratioibus, &c. Et in his, consue-

scandalum ex persuasione: dilatio culpabilis restitutio, &c. Intellige hoc de consuetudine actuali presentium si est causa, vel occasio relapsus, & retenzioni, cum sic etiam non interrogatus teneatur confiteri, eo quod peccatum distinctum, & moraliter non coniunctum cum actu) non verò de præterita, & aliquo modo jam interrupta.

Dices: Ergo semper consueto debet confiteri; quia quidquid penitentis teneatur à Judge interrogatus fateri, teneatur etiam sua sponte. Neg. sequitur & dist. probationem: quidquid penitent ad integratam confessionem, conc. ad certitudinem propositi, & dispositionis, nego.

Pater Moya cum aliis tenet, penitentem doctum interrogorum non teneri ad eam confundendum. Sed hoc non eas absolvit tenendum; tum quia in damnata est aliquippe tacitum; tum etiam quia docti multoties sentiunt latae opiniones, & prudentes apud semetipsos solent aliquando excusari passionem. Potest tamen aliis circumstantiis efficaciter stadietur, & prudenter judicari verum habere propositum. Vide Tract. 5. Exam. 2. & pro consuetudine veniam, infra Propos. 60.

* 53. *Propositio 59. Licit sacramentaliter absolvire dimidiate tantum confessos ratione magni concursus penitentium, qualis, v. g. potest contingere in die magna aliquis festivitas, aut Indulgencia. Damnata. Quia ex D. Thom. in 4. dist. 17. q. 3. art. 4. q. 21. De necessitate confessionis est, quid homo omnia peccata confiteatur, quia in memoria habet, quod si non facit, non est confessio, sed confessionis similitudo. Inde, & ex Trid. sess. 14. c. 5. colligunt Theologi præceptum divinum de integritate materiali confessionis, obligare, dum non est impossibile physice, vel moraliter impleri, & omnes casus, in quibus Theologi dicunt posse dimidiari confessionem, ad alias impossibilitates reducent. De quo Tr. 13. Exam. 6. n. 4. Cum autem ratione magni concordia non sit tali impossibilitas in illis diebus, & alias nulla detur obligatio tunc confitendi, etiam ex charitate, nec urgens vita periculus; non potest dimidiari confessio. Oppono: Præceptum Divinum de integritate non obligat contra præceptum charitatis. Resp. Supponis falsum tunc dari in eo charitatis præceptum.*

* 52. *Propositio 58. Non tenetur Confessorio interroganti fateri peccati aliquis consuetudinem. Damnata. Hanc ex professo tenuit Joan. Sanchez disp. 9. à n. 6. assertens, posse etiam requicipatione negari. Alii absolute dixerunt, consuetudinem esse semper confitendum. At illud nonnulli ad illud admitti, quando confessio est, quid homo omnia peccata confiteatur, quia in memoria habet, quod si non facit, non est confessio, sed confessionis similitudo. Inde, & ex Trid. sess. 14. c. 5. colligunt Theologi præceptum divinum de integritate materiali confessionis, obligare, dum non est impossibile physice, vel moraliter impleri, & omnes casus, in quibus Theologi dicunt posse dimidiari confessionem, ad alias impossibilitates reducent. De quo Tr. 13. Exam. 6. n. 4. Cum autem ratione magni concordia non sit tali impossibilitas in illis diebus, & alias nulla detur obligatio tunc confitendi, etiam ex charitate, nec urgens vita periculus; non potest dimidiari confessio. Oppono: Præceptum Divinum de integritate non obligat contra præceptum charitatis. Resp. Supponis falsum tunc dari in eo charitatis præceptum.*

* 54. *Propositio 60. Penitenti babeti conservandis ne peccandi contra Legem DEI, nature, aut Ecclesie, eti emendationis spes nulla appareat, nec eri neganda, nec diffendenda absoluio; dummodo ore profera te dolere, & proponere emendationem. Damnata. Observ. 1. dicta hic num. 52. Observ. 2. ne cum pluribus confundat consuetudinem, cum occasione proxima; quia licet plerumque coincident, tamen distinguuntur in eo, quod illa ab intrinseco, hec ab extirisco proveniat. Et ex hac, & sequenti propositione distinctio patet. Contra damnatum sunt verba D. Thom. supra num. 60. Et Trid. sess. 14. c. 8. de confessario, dicentis: Medientur quoque peccatorum reliqui. Et Lateranensis in cap. Omnes utriusque sexus, dicentis: Sacerdos autem sit discretus, & cautus, ut more periti medici superindat vinum, & oleum vulneribus sacciati. Prudenter intelligat, quale debet ei præbere consilium, hijsmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad salvandum agrotum.*

Verba sunt valde ponderanda, cum quibus magna prudenter, & discrectione, in hoc procedendum, non statim absolutio negetur; nam plurimi ex hoc in pejus, & desperatione abeunt; non statim indiscernibilem absolvuntur, & occasio perseverandi in peccato ex consuetudine. Nam multoties remedia negantur, aut dilata absolutoria mala consuetudo amputatur, & conscientia medetur. Unde debet Medicus spirituallis adverte, ubi solent esse peccati consuetudines: nempe in Juventutem, fractionibus festivitatibus, dehonoratione Parentum, inimicitiis, impudicitis, furitis, mendacibus, murmuratioibus, &c. Et in his, consue-

suetudinem interrogare; cum autem eam invenit, posnitemen semel, & iterum (si non est admonitus) admoneret, & minari negationem absolutionis, declarando ei inefficaciam propositionis, & periculum sacrilegii, ac præbete si remeda contra consuetudinem.

Si ter, et quater admonitus, nullatenus fuit correctus, ei differat (fieri potest ejus consensu) absolutionem; vel neget, sicut solet facere cum infirmo medicus. Quod maxime observandum in frequentibus ex consuetudine confessionem, & in annua adimplitione præcepti. Si vero jam aliquilter consuetudo est interrupta, minorque reincidentia, potest spes emendationis concipi, & absolutione (cum remedium) impendi sicut etiam in Confessionibus ex mortivo aliquius missione, vel specialis, ex aliquo casu, supernaturale mortis. Hoc idem debet facere Confessor ex officio Juridicus, & Doctoris. Tum quia non potest dare absolutionem penitentem indisposito, & non habenti verum propositum, ut prudenter judicatur, & solet esse in consuetudinario. Tum etiam, quia hoc multis fructuosis solet esse, quam ipsa absolutione. Per quod solvitur fundamentum Joann. Sanchez. Nec credendum facile penitenti, dum signa contraria apparent. Nec judicandum secundum id, quod est metaphysicæ possibile, sed moraliter. Vide Confessor de Penitentia, cap. 2. spec. 3. & Cardenias hic.

Quid dices de frequentibus, consuetudine; venialium confessionibus? Dico 1. Si venialis, de quibus est consuetudo, sunt materia totalis confessionis, id, quod de aliis dictum est.

Unde Contenson c. 1. corol. 3. ait: sine contritione (vel attritione) que & affectum, & complacentiam ipsorum excludit, & eorum detestationem adjungit habet, qui sola peccata venialis, nullo exteriori detestatio aperit, non solum gratiæ, ex operæ operari non reciperet, sed in grande sacrilegium incurret, utpote Sacramentum penitentium multilans, eique materialm debitam non ministrans. Et licet materia sit voluntaria, dolor, & propositum sunt necessaria. Hoc validè advertendum in venialibus ex deliberatione commissis, & ob levitatem quasi despiciatis. In his autem quæ ex infirmitate, inde liberatione, & subreptione accident, non cum tanto rigore est judicandum, cum possit esse verum propositum, licet frequenter, ob multam occasionem, & humanam infirmitatem incurrandur. Sed nota D. Thom. verba in 4. dist. 16. q. 1. art. 2. Occasio praescindatur. Et 2. 2. q. 189. art. 10. cum S. Hieron. Funera magis praescindunt quam solve, & Christi Domini Matth. 5. & 18. Si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice ab te: & si manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & projice ab te, per quæ S. Aug. & communiter PP. intelligunt occasione fugiendum, & praescindendum, etiam necessaria sit; quasi oculi, manus, vel pes.

Et D. Thom. quodl. 1. art. 9. in Sed contra, ex S. Anselmo ait: Aliquis debet magis eligere esse in inferno sine culpa, quam in paradyso cum culpa; quia insensibilis in inferno non sentiret paenam, & peccator in paradyso non gauderet de gloria. Ex quibus colligitur, peccatum, & eius occasione proximan, quæ peccatum est, maximè fugiendum, & qui in illa versatur, pejus quam in inferno esse. Unde non absolvendum.

Et horum ratio est: quia occasio proxima est periculum formale peccati, & status peccati prohibetur præcepto negativo obligante pro semper, noli retinere: Et ex se, & per se causa moralis peccati, influens moraliter in eum, & sic peccatum; quia in moralibus eusdem malitia est constitutæ se voluntariæ in mortal, & proximo peccati periculo, ac committente illud. Unde inferno.

1. Contra Joann. Sanchez (& alios, qui 1. damnatum tenentur, & contra Hozes, Torrecilla, & Lumbier post eam) non posse absolviri, nec queri, nec ter, nec bis, nec semel, qui in ea est, & non relinquunt, cum possit, aut non vult. Solus enim impossibilitas physica, vel moralis potest excusare, ut iste cum proposito absolvatur. Si autem impossibilitas moralis in hoc consistat, quod occasio non possit dimitti, nisi amittatur vita ob defectum alimenti, prius vita debet amitti, nec illa impossibilitas admitti. Quandoq; occasio est involuntaria, qui nempe non est in manu propria eam abficere, aut relinquere, debet sicut de consuetudine dictum est propositione antecedente cum ea judicari.

2. Contra Joann. Sanchez, & alios 2. & 3. tenentes, nonnumquam ob bonum temporale, vel spirituale posse directè queri. Ait enim Christus Dominus, Matth. 16. Quid prodet homini, si mundum universum luceret, anima vero sue detrimentum patiatur? Et D. Th. 2. 2. q. 10. art. 9. cum dixisset, non esse prohibendum cum infidelibus communicare ob bonum eorum spirituale: Et maximè si necessitas urgeat, addidit: Si autem sint simplices, & infirmi in fide, de quorum subversione probabiliter timeri possit, prohiben-

bendi sunt ab infidelium communicatione, & practicæ ne magnam familiaritatem cum eis habeant, vel absque necessitate communicent.

Oppono: Qui hostiam hordeaceam simul cum triticea consecrandam apponerebat, graviter peccaret: sicut etiam qui Missam ex devotione irreverenter voluntariæ audiret; ergo etiam qui venialis, sine debito dolore, cum aliis, quæ vero dolore, confiteretur, etiam si faciat ex devotione. Nigo consequentiam, quia illa hostia hordeacea, & illa Missæ auditio, nec materia consecrationis, nec virtus sunt immo irreverentia Sacramenti, cum materia ibi solum ad transubstantiationem apta apponi, & Missa reverenter audiendi debet. Et venialis illa, eti si non sunt materia absolutionis; sunt tamen materia penitentie, & aliam virtutum, ad quæ ordinatur hoc Sacramentum. Vide Tr. 13. Ex. 1.

* 55. Propositio 61. Potest aliquando absolviri, qui in proxima occasione peccandi versatur, quem potest, & non vult omittire, quinim direte. & ex proprio quærit, aut ei se ingredit. Damnata. Propositio 62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut bona, non fugienda occurrit. Damnata. Propositio 63. Licitum est quare direcere occasione proximam peccandi pro bono spirituali vel temporali nostro, vel proximi. Damnata.

Contra has sunt illa verba D. Thom. in 4. dist. 22. q. 1. art. 3. Occasio praescindatur. Et 2. 2. q. 189. art. 10. cum S. Hieron. Funera magis praescindunt quam solve, & Christi Domini Matth. 5. & 18. Si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice ab te: & si manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & projice ab te, per quæ S. Aug. & communiter PP. intelligunt occasione fugiendum, & praescindendum, etiam necessaria sit; quasi oculi, manus, vel pes.

Et D. Thom. quodl. 1. art. 9. in Sed contra, ex S. Anselmo ait: Aliquis debet magis eligere esse in inferno sine culpa, quam in paradyso cum culpa; quia insensibilis in inferno non sentiret paenam, & peccator in paradyso non gauderet de gloria. Ex quibus colligitur, peccatum, & eius occasione proximan, quæ peccatum est, maximè fugiendum, & qui in illa versatur, pejus quam in inferno esse. Unde non absolvendum.

Et horum ratio est: quia occasio proxima est periculum formale peccati, & status peccati prohibetur præcepto negativo obligante pro semper, noli retinere: Et ex se, & per se causa moralis peccati, influens moraliter in eum, & sic peccatum; quia in moralibus eusdem malitia est constitutæ se voluntariæ in mortal, & proximo peccati periculo, ac committente illud. Unde inferno.

1. Contra Joann. Sanchez (& alios, qui 1. damnatum tenentur, & contra Hozes, Torrecilla, & Lumbier post eam) non posse absolviri, nec queri, nec ter, nec bis, nec semel, qui in ea est, & non relinquunt, cum possit, aut non vult. Solus enim impossibilitas physica, vel moralis potest excusare, ut iste cum proposito absolvatur. Si autem impossibilitas moralis in hoc consistat, quod occasio non possit dimitti, nisi amittatur vita ob defectum alimenti, prius vita debet amitti, nec illa impossibilitas admitti. Quandoq; occasio est involuntaria, qui nempe non est in manu propria eam abficere, aut relinquere, debet sicut de consuetudine dictum est propositione antecedente cum ea judicari.

2. Contra Joann. Sanchez, & alios 2. & 3. tenentes, nonnumquam ob bonum temporale, vel spirituale posse directè queri. Ait enim Christus Dominus, Matth. 16. Quid prodet homini, si mundum universum luceret, anima vero sue detrimentum patiatur? Et D. Th. 2. 2. q. 10. art. 9. cum dixisset, non esse prohibendum cum infidelibus communicare ob bonum eorum spirituale: Et maximè si necessitas urgeat, addidit: Si autem sint simplices, & infirmi in fide, de quorum subversione probabiliter timeri possit, prohiben-

bendi sunt ab infidelium communicatione, & practicæ ne magnam familiaritatem cum eis habeant, vel absque necessitate communicent.

Præ omnibus, occasio luxurie est maximè fugienda, quia ex S. Isidoro apud S. Th. 2. 2. q. 154. art. 3. ad 1. magis per carnis luxuriam humanum genus subdit diabolus, quam per aliquid aliud, quia scilicet difficultas est vincere vehementiam hujusmodi passionis. Et idem S. Th. in illud 1. Cor. 6. Fugite fornicationem, ait: Cartera vita vincitur resistendo; sed vitium fornicationis non vincitur resistendo; quia quando magis homo ibi cogitat particula, tanto magis incenditur; sed vincitur fugiendo, id est totaliter vitando cogitationes immundas, & quilibet occasions. Vide Tract. 5. Ex. 2. & Prop. 41. Alex.

* 56. Prop. 64. Absolutionis capax est homo, quamcumque labore ignorantiæ mysteriorum fidei, & etiam si per negligientiam, etiam culpabilis, neciat mysterium Santissima Trinitatis, & Incarnationis D. N. IESU-CHRISTI. Damnata.

Hanc Academiam Lovaniensem dignam gravissima censura censuit, & Gonet tribunus illam Casuisticum erroneo refutauit a. 3. n. 158. Et contra eam est D. Th. 2. 2. q. 2. a. 5. docens: Omnes fideles necessitate præcepti teneri explicitè credere omnes articulos fidei in Symbolo Apostolorum contentos. Et necessitate mediæ ad gloriam mysteria Trinitatis, & Incarnationis, ex eodem loco cit. art. 7. & in 3. dist. 25. quæst. 2. a. 2. quodl. 2. ad 2. quia in nomine Trinitatis intramus in Ecclesiam per portam Baptismi, & Doctrinae, & Christus est Via, Veritas, & Vita, & Deus Trinus, & Unus terminus in visione beata.

Unde qui hæc ignorat, peccat, & non est gratis capax, aut absolucionis. Ut et ar. Ill. Tertia tom. 2. lib. 1. q. 2. art. 9. ex D. Th. 1. ad Corinth. 11. leet. 14. inquit, vel tardus admittenda est inter fideles ignorantiam invincibilis eorum, quæ explicitè credere tenentur sive necessitate mediæ, sive præcepti, quia haec frequentissime celebrantur in Ecclesia, & prædicantur, & sie innotescit aliqua nouita, quia obligantur ad explicitam quartardem, juxta illud Deut. 32. Interrog. patrem tuum, & annuntiabit tibi, mares tuos, & dicent tibi.

Confessor igitur inveniens penitentem hæc ignorantiam, instruit eum, si potest, de his, quæ necessitate mediæ, & explicitè habet obligationem, & advertat negligientiam culpabilium eorum, quæ de necessitate præcepti tenentur scrire; & si cum dovere proponit hac addiscere, & spes appareat, poterit eum absolvere.

* 57. Prop. 65. Sufficit illa mysteria semper credidisse. Damnata, Quia olim cum D. Th. diximus Propos. 1. Alexandri, & hic Prop. 5. 6. 7. & 17. multoq; tenetur homoactus fidel, præsens horum duorum mysteriorum, cum sint mediæ præcepta ad utrumque salutem, eliceret. Justus enim ut ait Paul. Hebr. 10. ex fide visit. Utinam ita vivamus omnes in Christo Domino, & DEO Trino, & Uno!

MOLINOS DAMNATUS.

* 58. Ex dictis colligatur, quare in tot mala, & erroris irritu, Hæresarcha, sed tandem prope vite finie punitus, Michael de Molinos, qui larvato prætextu contemplacionis fidei, Animam unico actu in Dei sola essenta defixam, unitam, & anihilatam relinquebat, & corporales sensibus per sua oblectamenta, sine temorist conscientie laxatam habebat; & sic querebat, & permittebat lascivias occasiones in conventiculis utriusque sexus, & pollutiones, & alias turpes furias, blasphemique ajebat, has habuisse Sanctos, Job, Jeremiam, Davide, & Apostolum Paulum; & sic errores addens, irritu in conuictu Massiliorum, Beguardorum, Illuminatorium, Quietianorum, & aliorum Hæreticorum.

Et sic exterminans virtutem exercitiva, infamabat veram orationem fidei, quietis, illuminationis, unionis, & mortem spiritualem, veramque animæ anihilationem, quam Dei casta, & fortis, ut mortis dilectio facit, & de qua S. Greg. Hom. 11. in Evang. Et nihil iam, quod caro blanditur, libertat; nihil, quod carnalem vitam trucidat, spiritus perborrescat.

Ideo ab eodem Innoc. XI. die 19. Februario, 1688. fuit damnatus cum omnibus suis liberis, & operibus, quicunque loco, & idiomatic impressis, & omnibus manuscriptis. Ex 68. ejus propositiones hereticae, &c. ita prohibitus, ut de eisdem, & similibus omnibus, & singulis post hac quoquo modo loco quilibet occidatur. Ideo eas hic omittimus. Videatur Porter seculu. 17. cap. 5. §. 6. pag. 562.

Et contra eas Chernubin Paradiſi opinione locis, a. n. 62. & 72. cit. & op. 18. cap. 9. dicentem: Impeditur enim animus hominis, ne libere possit Deo vacare, non solum ex amore exteriorum, sed multo magis ex interiorum passionum impulsu, inter omnes autem interiores passiones maximè rationem absorber concupiscentia carnis, & venereorum usus. Idque confirmat verbis S. Aug. Apostoli Pauli, & Christi Domini, Matth. 19. Et 2. 2. q. 158. art. 4. ad 1. ex S. Greg. Sine contemplativa vita intrare possunt ad caelestem Patriam, qui bona, que possunt operari, non negligunt; sine activa autem intrare non possunt, si negligunt bona operari, que possunt.

EXAMEN IV.

De Alexandri VII. Decretis, & Propositionibus ab eo damnatis.

IN Belgio contentiones ardebant ex plerisque Thesis, & libris hinc inde sparsis, proscriptis olim Michaelis Bay, & Jansenistarum novitatis redolentibus, quare ab anno 1676, usque ad annum 1690. Praeterea, & viri zelo ardentes, una cum Imperatore, & Rege Catholicæ, apud Sanctam Sedem instantes pro declaratione veritatis, & pace Ecclesiæ, prodit hoc Decretum. Ut referat P. Franciscus Porter (hujus cause Procurator) in System. Decret. secul. 17. cap. 3. §. 3.

DECRETUM.

Sancissimum D. N. Alexander Divina Providentia Papa VIII. prædictus, pro Pastorali cura ovium a Christo Domino sibi commissarum, de earum salute solicitus, ut inoffenso gradu per rectas semitas possint incedere, & pascua nimis perniciose in prædictis doctrinis exhibita vitare, unius supra triginta propositionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deinde Eminentiss. & Reverendiss. D. D. Cardinalibus contra hereticam pravitatem generalibus inquisitoribus commisi, qui tantum negotiū diligenter aggressi, eique sedulo, ac plenis inculcantes, super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctiati sui sigillatum detulerunt.

Hic referuntur 31. Propositiones, & concluditur Decretum sic.

Quicunque maturius consideratis idem SS. statut, & decrevisti 31. supradictas Propositiones tamquam teherarias, scandaloas, male sonantes, injuriosas, hereses proximas, heresim sapientes, erroreas, schismáticas, & hereticae respectice esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, & prohibet: ita ut quicunque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defendent, ediderit, aut de eis etiam disputaverit, publicè, aut privatim tractaverit, nisi formam impugnando, ipso facto incidat in excommunicati-